OPT SCHIȚE ȘI NUVELE

DIN CREUZETUL CREAȚIEI TIMIȘORENE

COLECȚIA POVESTIRI ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

396

MIRCEA ŞERBĂNESCU • LAURENŢIU CERNEŢ

OMUL CARE VISA MOARTEA

ADEVĂRUL ÎN PROBLEMA BALENELOR

• *VĂ PREZENTĂM FORMULA UNUI CENACLU S.F. EXCELENT* •

VĂ PREZENTĂM UN CENACLU S. F. EXCELENT

396

CENACLUL „H. G. WELLS"
TIMIŞOARA

DORU TRETA:

• *Cine ştie?*

• **TRAIAN CIUGUIANU:**

• *Omul de gheaţă*

MARCEL LUC :

• *Şi dacă undeva în univers cresc cactuşi?*

• *Imposibila revedere*

LUCIAN IONICĂ:

• *Focul*

CORNEL STANCIU:

• *Întîlnirea*

396

VĂ PREZENTĂM UN CENACLU S. F. EXCELENT

• *VĂ PREZENTĂM FORMULA UNUI CENACLU S.F. EXCELENT* •

Redactor literar: ADRIAN ROGOZ
Coperta-desen: LAURENȚIU CERNEȚ
Desene interioare: AUREL BUICULESCU
Portrete: ALEXANDRU DIACONU
Prezentarea grafică: ARCADIE DANELIUC

Colecția „POVESTIRI ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE"
editată de revista
Știința și Tehnica
Anul XVII
15 mai 1971

Am ezitat între acest titlu cu rezonanțe subiective (în cele cîteva zile petrecute în frumosul oraș de pe Bega, descins în plină primăvară, n-am prea avut timpul să dorm) și frontispiciul mai general, dar mai pretențios, deși întru totul îndrituit: STRATEGIA UNUI CENACLU SF EXCELENT. L-am ales pe cel dintîi, fiind convins de semnificația lui mai cuprinzătoare, adică de faptul că, fără o permanentă veghe vibrantă, nu ar fi fost posibilă efervescența al cărei martor am fost.

Reconstituind istoria acestui focar al anticipației timișorene, îmi amintesc următoarele: în iulie 1969 a fost inaugurat la București primul cenaclu SF din țară (secretar: **Daniel Cocoru**), în octombrie tovarășul **Valeriu Panasiu**, directorul Casei de cultură a studenților din Timișoara, mi-a trimis invitația de a participa la o „masă rotundă" onorată și de renumiții autori de SF **Mircea Șerbănescu** și **Ovidiu Șurianu**. Între altele a fost ridicată atunci problema înființării unui cerc literar științifico-fantastic. Pesemne necesitatea lui plutea „in aer", deoarece la mai puțin de o lună, la 9 noiembrie 1969, cenaclul „H.G. Wells" din Timișoara era constituit, primul său președinte fiind scriitorul **Laurențiu Cerneț**, care făcuse în primăvara acelui an o incursiune răsunătoare pe tărîmul nostru (vezi povestirea „Aparatul de visat frumos"). În afară de cei trei „seniori" pomeniți, am avut prilejul să publicăm în colecție și lucrări trimise de doi „juniori": **Lucian Ionică** și **Marcel Luca**.

Iată ce știam despre cenaclul „H. G. Wells" în momentul în care **Doru Treta**, actualul său președinte, m-a poftit să asist la ședința de lucru din 11 aprilie a.c.

Această ședință m-a impresionat profund prin vivacitatea și nivelul discuțiilor purtate. Cele cinci povestiri citite (mi se pare că nici una nu se afla la prima versiune) au fost, pur și simplu, supuse focului concentric al criticilor, care, după opinia mea, în bună măsură juste, n-au reușit totuși să le pulverizeze, ci doar să le „călească". Cîteva dintre aceste lucrări le oferim (în variante din nou îmbunătățite) cititorilor colecției. Povestirile debutanților publicați acum au teme variate și, chiar dacă nu sînt încă pe deplin realizate artistic, ele denotă, cred, suficient de convingător anvergura fanteziei cîtorva dintre membrii de frunte ai cenaclului „H.G. Wells".

insomnii timişorene

După şedinţă, am avut ocazia să mă întreţin îndelung cu o seamă dintre aceşti tineri pasionaţi de SF. Le-am mărturisit faptul că activitatea lor literară şi dezbaterile pe marginea ei m-au entuziasmat, că, într-adevăr, cenaclul lor mi se pare excelent. Cu o relativă modestie, **Marcel Luca** mi-a dezvăluit, la rîndu-i, că efectul puternic produs de şedinţă asupra mea fusese oarecum regizat, că munciseră serios ca să ajungă la un asemenea rezultat. Spun că modestia lui e relativă, deoarece toate performanţele sînt dobîndite, de fapt, cu o amănunţită şi dură „regie".

În încheiere aş dori să desprind, din experienţa fanilor timişoreni, cîteva reguli ale unui bun cenaclu SF".

1) Cel mai propice mediu pentru science-fiction îl constituie tinerii, în special studenţii. De aceea cred că, acolo unde există, casele de cultură ale studenţilor pot deveni autentice palate ale anticipaţiei.

2) Un rol important revine, de aceea, directorului casei de cultură, care poate să stimuleze, dar şi să frîneze potenţialităţile tinerilor fani. În cazul Timişoarei, tovarăşul **Valeriu Panasiu** s-a dovedit a fi un om luminat, deschis noului, un veritabil ferment de cultură.

3) Succesele cenaclului „H.G. Wells" vădesc necesitatea existenţei unui mentor mai vîrstnic, în cazul de faţă doctorul **Ovidiu Şurianu**, care, în dubla lui calitate de om de ştiinţă şi de scriitor, a orientat cu tact şi competenţă forţele tinerilor săi colegi. De altfel, Ovidiu Şurianu nu este numai cel mai vechi autor timişorean publicat în colecţie, ci şi primul anticipator român tradus în America de Sud.

4) Preşedintele (sau secretarul) unui cenaclu SF trebuie să se distingă prin cîteva calităţi : să aibă, fireşte, talent literar, dar să studieze (sau să fi absolvit) o disciplină ştiinţifică, să fie foarte activ şi intransigent, dar şi calm şi înţelegător, să fie pasionat, dar şi nepătimaş. Deşi abia l-am cunoscut pe **Doru Treta**, cred că satisface aceste condiţii.

5) Un cenaclu SF eficient trebuie să aibă, pe lîngă participanţii mai mult sau mai puţin latenţi, cinci-şase membri extrem de activi, talentaţi, inimoşi, prieteni între ei, punctuali, plini de idei, constituind adevăratul motor al întrunirilor. Un asemenea motor funcţionează cu eficacitate la Timişoara.

6) Pentru buna lui activitate, un cenaclu SF este bine să-şi formeze un corp de critici, care nu trebuie neapărat să fie şi autori de povestiri.

7) Deşi participarea prea multor suporteri (fani fără serioase preocupări literare) poate dăuna cenaclului, care nu reprezintă o simplă întîlnire între fani, ci o activitate cu un precis obiectiv de creaţie, problema este mai delicată deoarece unii participanţi trebuie să depăşească o anumită timiditate şi inerţia începutului.

8) Tuturor participanţilor li se cere o mare pasiune pentru science-fiction şi, în special, un sincer interes pentru dezvoltarea anticipaţiei româneşti. De aici decurg o seamă de foloase colective : efervescenţă în discuţii, punctualitate în ţinerea şedinţelor, disciplină în realizarea tuturor articulaţiilor „mărunte şi de rutină", ale oricărei munci în comun.

9) Cu ajutorul directorului casei de cultură, cenaclul SF va putea să editeze un fanzin sau, după cum intenţionează cei din Timişoara, să tipărească un volum cu cele mai bune producţii ale lor.

10) Dezvoltarea în continuare a anticipaţiei româneşti este condiţionată de sporirea numărului ei de adepţi şi de descoperirea şi formarea unor noi talente. În acest sens consider că tocmai caselor de cultură studenţeşti le revine un rol esenţial. Dacă Bucureştiul, Timişoara şi Craiova au cenacluri bine închegate, mai exsită în ţară cinci asemenea importante instituţii care ar putea promova anticipaţia (la Cluj, Iaşi, Braşov, Tg. Mureş şi Galaţi). De altfel, şi în celelalte mari oraşe ale ţării vor putea fi găsite modalităţile adecvate de încurajare a talentelor SF.

În ceea ce priveşte colecţia noastră, ne vom strădui şi de acum înainte să încurajăm orice iniţiativă în această privinţă.

Adrian Rogoz

MIRCEA ȘERBĂNESCU

omul care visa moartea

De cînd studiez visele — în curînd se împlinește un deceniu de activitate științifică în laboratorul pe care am izbutit să-l realizez pe lîngă clinica de parapsihologie — n-am mai întîlnit un om ca Boboc Panaitescu. Dacă eram învățat cu tot felul de sfrijiți, de chinuiți și de contorsionați psihic și fizic, răsuciți ciudat din afară în înăuntru și cu ochii încercuiți de cearcăne vinete, adînci și pustii ca niște hăuri ce sug și sting lumina, Boboc Panaitescu era mult mai mult, o adevărată sperietoare, la care nu m-am putut uita prima dată decît cu repulsie și cu o nelămurită teamă. Mai sfrijit decît oricare altul cunoscut pînă atunci, mai contorsionat și mai ciudat adunat în sine, cu ochii lui apoși, topindu-se literlamente în noaptea imensă a cearcănelor imense și de necuprins. Se oferea experiențelor mele, din cauză că și așa era silit el însuși să-și alunge somnul cu bună știință, cu încăpățînare, cu violență chiar, după cum îmi apunea. Se chinuise pînă ajunsese așa cum îl vedeam.

Devenea explicabilă reflectarea fizică a unei anumite traume, pe care mi se părea că o pricep, din moment ce, în cursul cercetărilor mele, le observasem la destui subiecți suferind de insomnie. Numai că ceea ce spunea Boboc Panaitescu despre boala sa nu suna de loc firesc. Îl întinsesem pe canapea și-l întrebam pe departe cum de ajunsese în acest hal. De ce voia să evite somnul cu orice preț.

— Pentru că de cum adorm încep să visez. Răspunsul lui era derutant din mai multe puncte de vedere.

— Dar e logic să visezi, **altfel nu se poate.**

— O fi logic, dar eu nu mai vreau să visez !

— Înțelege ce-ți spun : visul îi e necesar omului ca aerul, ca apa și ca hrana. Fără el nu poate viețui.

— Atunci sînt pierdut ! îngăimă Boboc Panaitescu, fără să lase impresia că se plînge, ci că doar trage concluzia într-o chestiune care l-a preocupat în cel mai înalt grad. Iremediabil pierdut, se lamentă mai departe, fără să adauge o nuanță în plus vocii sale monotone, parcă stăpînită de o resemnare fără margini. Dacă nici dumneavoastră nu mă puteți scăpa de vise !

— Aș putea să te ajut să dormi...

— Dar fără vise ! mă întrerupse el. Trebuie să mă scăpați de chin, altfel s-a isprăvit cu mine.

Am reluat după o pauză testul meu, vorbind despre coşmare. Presupuneam că îl torturau cu primejdii ireale, dar care îi distrugeau liniştea. El clătină capul. Habar nu avea ce e un coşmar, susţinea foarte hotărît ; tot ce ştia despre această formă de vise aflase de la alţii.

— Nu, accentua el fără să facă însă un efort deosebit, nu sufăr de coşmare, ci de vise... Visez frumos, foarte frumos. Bărbaţi frumoşi în împrejurări frumoase. Şi tocmai asta vreau : să scap de visele mele frumoase. Aş prefera chiar coşmarele, aş prefera orice. De aceea am şi venit la dumneavoastră.

Mă enervase, aproape fără să-mi dau seama.

— În acest caz nu am ce-ţi face !

La stăruinţele lui, i-am dat din nou explicaţii în legătură cu visele noastre cele de toate nopţile. E ca şi cînd un organism omenesc se hrăneşte cu cele mai alese bunătăţi, chiar dacă nu ştie din ce fel de alimente se prepară şi în ce mod anume. Visul e sarea vieţii. El însă o ţinea una şi bună :

— Vă implor, domnule doctor ! Vă rog în genunchi ! Faceţi-mi ceva ca atunci cînd tăiaţi un picior infectat... Aşa ar fi bine !

— Nu bate cîmpii, Boboc Panaitescu, şi ascultă-mă ; nu e acelaşi lucru. Visele nu pot fi amputate ; ar fi acelaşi lucru cu a reteza nu piciorul, ci viaţa însăşi. Dacă este să încercăm ceva, să încercăm altfel. Nu-ţi cer decît să ai încredere şi să mă asculţi. Putem începe. Deci despre ce fel de vise e vorba?

— Domnule doctor, eu visez frumos, dar pe cine văd în vis, în cîteva zile cel mult, se curăţă. Visez moartea, domnule doctor !

Boboc Panaitescu mă impresiona din nou. Aproape că m-a zguduit un fior. Îl auzeam povestind cum era blestemat el să viseze pe cineva şi apoi să-l vadă dus dintre cei vii. Îl aveam, întins pe canapea, în faţa mea, îmi devenise o prezenţă familiară, îi urmăream liniile fragile ale trupului supt şi răsucit de-o ardere sau de-o suferinţă fără leac, precum şi chipul impasibil prin care întrevedeam o suferinţă deznădăjduită şi o resemnare fără leac. În vocea sa cavernoasă, monotonă, descopeream o urmă de uluire, de parcă şi el asculta de la altcineva o poveste stranie, de necrezut. Era sigur că întocmai aşa se întîmplă, că aceia pe care-i visa mureau iremediabil ? Nu era o simplă impresie, o obsesie fără acoperire reală ? Era în stare să-mi dea nume (îmi şi dădu) ; erau oameni frumoşi, veseli, optimişti, şi nu-i visa nici morţi, nici în ambianţe funebre, ci firesc, în momentele lor bune de viaţă, rîzînd sau bucurîndu-se, cîntînd, dansînd. Îşi aducea aminte de Nazarie, de un oarecare domn Nazarie, farmacist, un prieten cum rar putea fi întîlnit, cu care juca sîm-

bătă seara șeptică; într-o noapte i s-a arătat în vis: exuberant, fericit, de-o stranie frumusețe și perfecțiune omenească.

— Îl urmăream, de parcă-l imortalizam pe peliculă cu un aparat de filmat! Sărea ca un cerb tînăr, însetat de iubire, cu sîngele clocotind, pe care-l auzeam vîjîind voios, exultînd. Îl vedeam nimbat de lumină, perfect ca un zeu, să mă credeți, plutind printre nori. Aproape că-i cădeam la picioare, fericit că era prietenul meu, și cu acest sentiment mă trezii dimineața. Eram însetat să-l întîlnesc.

— De ce țineai să-l întîlnești?

Făcea parte din test; trebuia să-i pun această întrebare. El reacționă neașteptat. Se opri, deschise ochii pe care-i ținuse pînă atunci pe jumătate închiși, săltă capul și întrebă deodată cuprins de-un val de paloare, dacă se mai putea vorbi la el de așa ceva:

— Unde sînt? întrebă uluit.

— Ești la mine în cabinet. Stai întins pe o canapea, la taifas. Relaxează-te!

— Nu înțeleg, șopti el cu buzele dispărute aproape din desenul feței. Ce trebuie să fac?

A trecut un timp pînă ce-am putut relua.

— Țineai să-l vezi pe Nazarie. Pe farmacist. E omenește să nutrești față de el anumite sentimente. Erați prieteni buni. Dar poate că, în subconștient, îl invidiai.

Nu izbuti să-mi răspundă. Sudoarea îi inundă fruntea. Mi-am dat seama că era la capătul puterilor și am întrerupt. L-am anunțat că acceptam să mă ocup de cazul lui, condiționînd însă că aici ne aflam într-un institut de cercetare și ca atare va trebui să accepte programul nostru de lucru. Am încercat să aflu ceva despre soarta acelui farmacist care se numea Nazarie (atît știam și eu), dar fără rezultat. Dîndu-mi seama că am prilejul să studiez un caz aparte, Boboc Panaitescu deveni subiectul folosit al experiențelor mele. Era un pacient docil, care se lăsa supus testelor celor mai complicate și prelungite, accepta să fie filmat în timpul somnului și trezit de cîte ori socoteam de cuviință. Nu se plîngea că e greu și că ar dori să fie lăsat în pace.

În ciuda acestei purtări exemplare, rezultatele la care ajungeam erau absolut lipsite de expresie. Eram dezamăgit. Mă așteptasem la revelații și nu dădeam decît de un caracter placid care îl contrazicea pe cel de la prima noastră întîlnire; filmele făcute cu el în timpul somnului erau lipsite de orice semnificație. Amplificai intensitatea testelor, deși nu izbuteam să-mi ascund unda de neîncredere ce mă străbătea din cînd în cînd. El o simți și căută să mă liniștească. Susținea că se obișnuise să facă eforturi pentru a-și alunga visele și poate de aceea...

— Este de nesuportat să mi se întîmple mereu un lucru așa de neplăcut; de aceea nici nu mai vreau să știu de vise. M-aș bucura să mă viziteze în somn maimuțe, hipopotami, tigri, orice, numai oameni nu. De ce să moară tocmai cei mai frumoși, pe care eu îi visez în momentele lor fericite?! E absurd, ilogic. Tocmai cei mai frumoși! Eu de ce să fiu blestemat să nu mă pot bucura de frumusețea lumii?

I-am descoperit în ochi o luminiță care mă puse pe gînduri. Am început să-i pun întrebări foarte precise. Cine este domnul Nazarie? Unde locuiește? La ce farmacie a funcționat? Cum a murit? Dar celălalt, cel care susținea că fusese călcat de o locomotivă în gară? Voiam să obțin o listă completă a celor pe care îi visase și apoi pieriseră. Mă privi cu un luciu metalic, care nu-mi plăcu.

— Unde mă aflu? întrebă el din nou. Se uită atent de jur împrejur, pînă ce ajunse din nou cu privirea la mine. A, dumneavoastră sînteți, domnule doctor! Exclamația lui semăna cu aceea a cuiva care este surprins că întîlnește un cunoscut. Îmi pare bine că ne revedem. Mi-ați cerut cîteva lucruri. Nu-i cine știe ce, este un fleac. Ei bine, mîine am să vă spun totul. Acum nu. Sînt obosit.

În aceeași seară m-am consultat cu colaboratorii mei. Am luat din nou fișele cu observațiile asupra lui Boboc Panaitescu. Erau absolut „albe", ca să repet expresia unui coleg mai tînăr. Unul nu se sfii să folosească termenul de „simulant". Boboc Panaitescu părea să fie în vilegiatură la noi. Mărturisesc că am avut o noapte neliniștită.

Dimineața următoare intram în salonul în care-l plasasem, hotărît să pun lucrurile la punct. Mă surprinse cu strălucirea aparte a ochilor lui. Nu mai arăta așa de sfrijit și de contorsionat. Îl lumina nu știu ce exuberantă stare interioară. Și nu se ascundea de loc.

— Te-ai hotărît să-mi dai toate informațiile pe care ți le-am cerut ieri? am început eu, dar nu chiar așa de decis cum îmi dorisem.

Orice schimbare în starea lui putea să fie interesantă pentru mine.

— Domnule doctor, dacă-mi dați voie, am să vă spun ceva uimitor; abia acum îmi dau seama că sînteți un bărbat frumos. Un adevărat artist de cinema, e de speriat ce semănați cu Garry Cooper. Vă mai aduceți aminte de el? L-am visat astă-noapte pe Garry Cooper.

I-am cerut fulgerător fișa de la capul patului.

— Mi se pare că n-ai visat nimic astă-noapte, i-am replicat, cuprins de furie, dar încă liniștit în aparență.

El îmi povesti visul în amănunte. Eu încercam să-mi aduc aminte dacă Garry Cooper murise sau nu. De fapt visase un film de-al artistului, care interpreta un rol de aviator plecînd

în misiune. Iubita lui îl aştepta să se întoarcă. Privea cerul îndepărtat, arzînd de nerăbdare şi de nelinişte să vadă la orizont pasărea argintie vîslind din răsputeri către ea. Boboc Panaitescu preciza că auzise şi un cîntec — ah, ce cîntec! Frumos, bineînţeles! spuse în surdină, cîntecul celor doi îndrăgostiţi. Şi totul era apoteotic, de-o stranie şi înălţătoare frumuseţe.

— Rar mi-a fost dat să trăiesc o emoţie duioasă ca asta. Şi-acum o mai simt, vă rog să mă credeţi... Cînd am deschis ochii şi v-am văzut în prag, în plină lumină, radios şi puternic, mi s-a părut că visul continuă. Vă rog să mă scuzaţi că, poate, mai visez, că încă văd filmul acela şi cu ochii deschişi... Şi mi se pare că sînteţi eroul din film, că v-aţi întors din misiune şi v-aţi întîlnit cu iubirea supremă a vieţii... Da, da, e minunat să trăieşti, nu-i aşa, domnule doctor?

Deodată tăcu, parcă preocupat apăsător de un gînd. Nu mă privi. Dar îmi ceru să-l scuz că mă asemănase cu actorul Garry Cooper, pe care tocmai îl visase! Iar eu am înţeles ce voia să spună, i-am întors spatele enervat şi am ieşit din salon. În ziua aceea trebuia să plec din oraş cu avionul. Sînt om de ştiinţă. Studiez visele. Le cunosc valoarea şi nu pot fi bănuit că aş crede superstiţios în puterea lor de a prevesti anumite întîmplări reale care ne-ar aştepta în cursul zilei sau al zilelor următoare. Cu toate acestea mi-am contramandat plecarea, petrecînd o zi agitată, sub o tensiune nervoasă cum nu mai cunoscusem poate niciodată. Îmi simţeam viaţa ameninţată, din ce în ce mai mult acoperită de-o umbră primejdioasă de care nu aveam cum mă ascunde.

Pe Boboc Panaitescu l-am evitat cît am putut. Spre seară mi s-a adus la cunoştinţă că fugise din clinică. Îmi lăsase în schimb un bileţel. L-am citit într-o explicabilă stare de surescitare. **„Vă rog să mă iertaţi, n-am putut îndura să vă mint pînă la capăt. Pe dumneavoastră v-am visat noaptea trecută. Eraţi exact aşa de frumos şi de fericit ca toţi ceilalţi despre care v-am povestit. Eraţi puternic şi plin de iubirea împărtăşită a unei femei cum n-am mai văzut. (Am visat-o şi pe ea. Aşteptîndu-vă!) Iertaţi-mă, nu pot...“**

Puteam presupune că aflase în clinică adresa logodnicei mele. O bănuială îngrozitoare m-a cuprins ca un val de lavă. M-am repezit pe uşă, am coborît scările şi, în timp ce zburam astfel, am hotărît să nu iau maşina, ci bicicleta pentru că mă puteam strecura mai uşor prin intensitatea circulaţiei şi nu aveam de pierdut nici măcar un minut. Am fost poate cel mai dement biciclist din cîţi s-au văzut şi s-au cunoscut; am pedalat, am urcat pe trotuare, am luat vehiculul uşor în spinare şi am fugit cu el pe acolo pe unde nu se putea altfel şi, în curînd, am fost în micul apartament de la etajul întîi al logodnicei mele.

Am sosit tocmai în clipa în care o umbră subţire, ciudat răsucită în sine, pătrundea în apartament. Am izbit uşa, abia închisă. Logodnica mi-a deschis imediat. L-am văzut pe Boboc Panaitescu în spatele ei. Instinctiv am tras-o către mine. Asta a salvat-o de cuţitul sceleratului.

Zadarnic a încercat apoi să sară pe fereastră în stradă. Dintr-un salt am fost în spinarea lui. Mai avea cuţitul, dar şi puterea mea crescuse peste măsură. Nu-i puteam ierta minciunile şi faptele. L-am imobilizat în vreme ce logodnica telefona la miliţie. A zăcut aproape o jumătate de oră la picioarele mele, legat fedeleş. Îl priveam ca şi cînd ar fi fost întins pe canapeaua din cabinetul meu. Acelaşi trup puţin, încordat, mai contorsionat ca niciodată ; pe faţă i se citeau semnele evidente ale celui chinuit de coşmar. M-am aplecat să-l privesc şi l-am auzit îngînînd din nou cu buzele pierite din desenul scofîlcit al feţei :

— Nu mă chinui. Nu mă chinui căci nici eu nu voiam să te chinui !

Căpitanul de miliţie cu care am vorbit apoi îndelung m-a felicitat că n-am luat maşina, a cărei frînă fusese defectată, completînd încetul cu încetul că toate crimele lui Boboc Panaitescu fuseseră făcute sub masca unor accidente. Nazarie fusese împins sub roţile unei locomotive care manevra în gară. Un altul, tot aşa, după ce fusese „visat“ peste noapte — şi visat frumos ! — fusese îmbrîncit de pe scara unui autobuz aglomerat. Înainte de a muri, la spitalul de urgenţă, povestise ceea ce ştiam şi eu tot de la Boboc Panaitescu.

— Poate că visa în adevăr, fu gata să accepte căpitanul de miliţie.

— Dumneavoastră credeţi aşa ceva ?

Îl întrebam curios.

— De ce nu ? Sînt vise şi vise. Boboc Panaitescu era stăpînit de o adevărată repulsie furioasă cînd vedea un bărbat frumos sau unul care a fost „frumos“, nu putea suporta ideea frumuseţii, a perfecţiunii. De aceea „visa“ să stîrpească tot ce se putea subsuma noţiunii de frumuseţe, de putere, de perfecţiune, de plinătate, de izbîndă şi aşa mai departe.

— N-ar fi totuşi exclus ca Boboc Panaitescu să nu fi avut vise de acest fel. Am detectat la el adesea simularea sau, poate, o justificare.

Căpitanul de miliţie rămase pe gînduri.

— În acest caz, spuse el apoi, înseamnă că îşi plămădea visul tot aşa cum şarpele are nevoie de o anumită putere pentru a-şi hipnotiza victimele. Aşa se spune că anumite specii de şerpi au această forţă de a-şi anihila adversarii. Boboc Panaitescu era o asemenea reptilă.

LAURENȚIU CERNEȚ

adevărul în problema balenelor

Povestea „Titanicului" e arhicunoscută și n-are rost s-o mai amintesc. Dacă totuși o fac, este pentru că vestitul naufragiu a constituit începutul unei aventuri neverosimile pe care am trăit-o cu ocazia aceea, aventură atît de ciudată și de interesantă, încît mă tem că nimeni n-o va aprecia cum trebuie.

Călătoream cu „Titanicul" și, după cum se știe, vaporul s-a scufundat din motivele comunicate în presă. În învălmășeala și panica ce au urmat veștii că „ne-am ciocnit de un ghețar", eu am reușit ca prin minune să cobor într-o barcă de salvare. În ultima clipă însă am zărit o venerabilă doamnă rămasă pe punte. Numaidecît m-am ridicat și i-am oferit locul. Dînsa mi-a mulțumit și schimbul s-a petrecut fără incidente, în afară de protestul unui domn pe care din nebăgare de seamă îl călcasem pe picior. Barca s-a îndepărtat și eu am rămas pe vaporul în agonie, gîndindu-mă la un mijloc eficace de a scăpa cu viață. Cîțiva stropi de apă care mă udaseră m-au făcut să-mi dau seama că oceanul avea o temperatură scăzută. M-am înfiorat. Totuși, negăsind nici o soluție acceptabilă, am rupt o scîndură din podeaua unei cabine de clasa I și cu ea în brațe m-am aruncat curajos în imensitatea lichidă. După cîteva minute, „Titanicul" a dispărut în adîncuri.

M-am uitat de jur-împrejur : nimeni. Nici țipenie de om, de barcă sau de altceva. Numai valuri. Mă socoteam pierdut și tocmai mă pregăteam să-mi amintesc în cîteva clipe întreaga-mi viață de zoolog înzestrat cu talent, intuiție, perspicacitate, voință și cunoștințe de specialitate, dar lipsit de faimă, de mulțumire sufletească și de bani, cînd am simțit că sub mine se afla o masă solidă care mă ridica deasupra apei. O insulă ! — mi-a venit să strig, însă insula era plutitoare. Imediat mi-am dat seama că mă găseam pe spinarea unui cetaceu uriaș, pe care l-am identificat cu plăcere : era o **Balaenoptera musculus.** Am renunțat să-mi mai derulez filmul existenței mele — așa cum zic scriitorii că fac toți

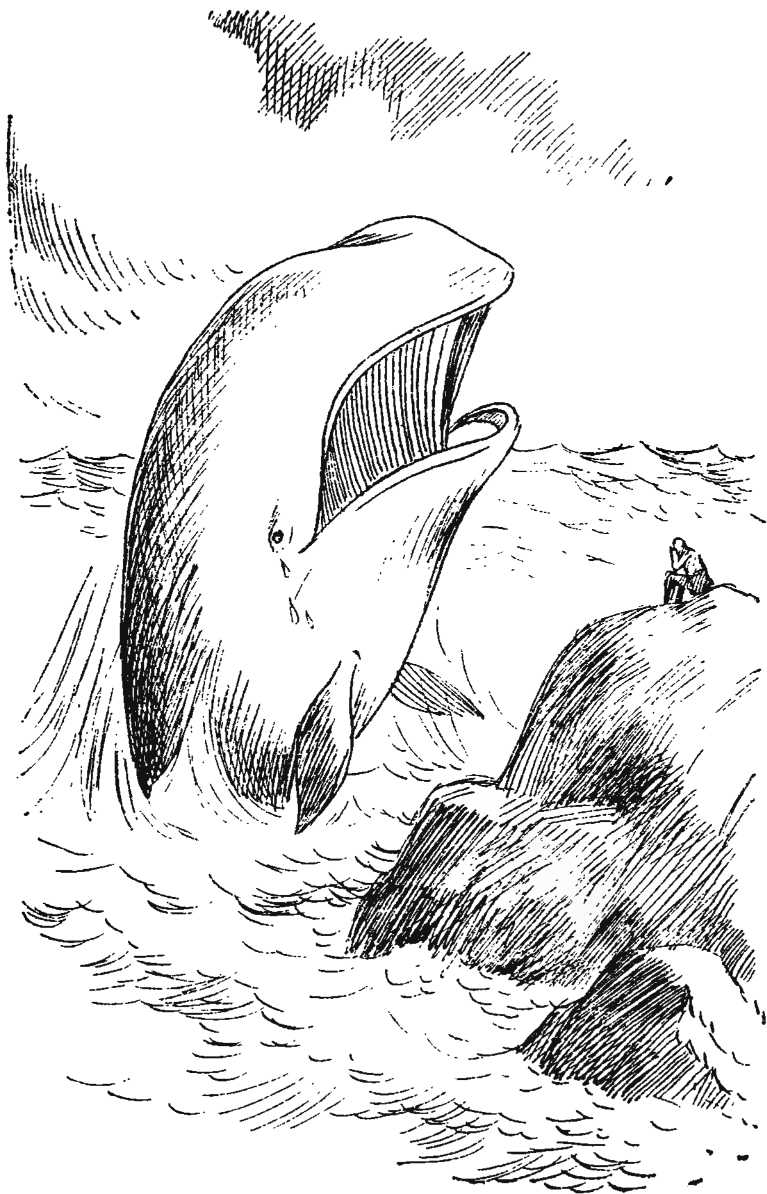
oamenii în momentul care precede moartea — şi interesul ştiinţific mi-a acaparat toate gîndurile. Pînă atunci nu văzusem o balenă vie. Am uitat de frig, de umezeală, de situaţia precară în care mă aflam şi-am început să examinez epiderma cetaceului. Ca din pămînt, împrejur au apărut zeci de balene. Înotau în formaţie strînsă, eu fiind la mijloc. Deplasarea se făcea lent, încît, dacă închideam ochii, puteam să jur că stau pe loc.

M-au debarcat pe malul unei insule (n-am reuşit să-i stabilesc coordonatele) unde un gheizer mi-a alungat frigul din oase şi m-a ferit de contractarea unui guturai. Balena care îmi servise de mijloc de transport mi-a adus între fanoane mai bine de un chintal de peşte, peşte pe care l-am mîncat cu poftă, după ce, în prealabil, l-am fiert în apa gheizerului.

Cinci ani am stat acolo... N-am avut timp să mă îngrijorez că nu trecea nici un vapor şi că riscam să-mi sfîrşesc zilele intoxicat de hrana atît de puţin variată. Spiritul meu de cercetător nu mi-a permis să am nelinişti sau disperări. Începînd chiar cu a doua zi, am iniţiat o serie de observaţii complexe asupra balenelor. Acestea nu m-au părăsit nici o clipă. Plecau după peşte, dar în permanenţă aveam sub ochi măcar una. Treptat, am băgat de seamă că între ele exista un permanent dialog alcătuit din sforăituri şi din alte sunete.

Un an mi-a fost necesar să înţeleg cît de cît bazele fonetice ale limbajului lor — fiindcă era vorba de un limbaj ! — şi încetul cu încetul am ajuns să pricep sensurile „cuvintelor". Nu aveau un vocabular prea bogat, dar acesta era foarte plastic şi precis. Cea mai mare satisfacţie am simţit-o cînd am schimbat primele fraze.

Descoperirea mea era senzaţională, păcat că nu aveam cui s-o împărtăşesc. Discutam ceasuri întregi şi astfel am putut să aflu că posedau o inteligenţă nativă foarte lăudabilă, dar că, datorită lipsei de mobilitate a corpului lor uriaş, erau predispuse fatalmente la o lene metafizică. Aveau un calm aproape neverosimil şi numai aşa se explică faptul că se lăsau vînate fără să protesteze organizat. Se împăcaseră cu soarta şi îşi duceau viaţa necomplicîndu-se cu ideea de schimbare, de progres. Am încercat să le explic pe înţelesul lor că resemnarea este inacceptabilă. Bal-ha, balena care mă adusese acolo pe spate, un splendid exemplar de sex feminin, încă tînără şi necăsătorită, mi-a replicat cu un bun-simţ impresionabil : „În principiu sînt de acord, Sebastian, dar nu văd ce-am putea face practic. Învaţă-ne tu !" Nici eu nu aveam soluţii în buzunar. I-am promis că, reîntors printre oameni, le voi descoperi adevărul în privinţa balenelor, voi ţine conferinţe, voi scrie o carte şi voi milita pentru recunoaşterea lor drept fiinţe inteligente. Eram atît

de convins că voi reuşi, încît mi-am convins auditoriul. Sărmanele balene! Mă credeau pe cuvînt şi se bucurau. Cum mai dădeau din coadă şi cum se mai zbenguiau. Bal-ha mi-a mărturisit că sînt mai simpatic decît orice tînăr cetaceu cunoscut de ea.

Anii care au urmat i-am întrebuinţat ţinînd prelegeri despre cele mai variate lucruri, cu scopul de a le împărtăşi cît de cît din cunoştinţele mele. Cursul de filozofie, ultimul, a durat şase luni. Le-a venit greu să-l guste pe Kant, dar aveau o apetenţă totală pentru Kafka, pe atunci necunoscut de loc, fapt ce mi s-a părut ciudat.

În fine, la un moment dat, mi-am zis că era destul. Peşte nu mai puteam mînca, pielea mi se înmuiase de atîta stat în apă caldă, aşa că am hotărît să plec. Bal-ha a fost disperată, a suspinat cîteva zile, însă am rămas neînduplecat. M-am uns cu nişte grăsime de peşte, şi Bal-ha m-a purtat pînă ce-am întîlnit un vapor. Am făcut transbordarea cu lacrimi în ochi.

Primul lucru pe care l-am întreprins cînd am ajuns în Europa a fost să cer părerea unui prieten asupra celor mai bune mijloace pe care urma să le folosesc în acţiunea mea de salvare a balenelor. Prietenul a rîs cu hohote şi-a zis că ar trebui să consult un psihiatru sau să mă apuc de literatură ştiinţifico-fantastică. Rîsul lui n-a fost de bun augur. Nimeni nu m-a crezut. Nici măcar cei de la Societatea pentru protecţia animalelor. M-am zbătut în zadar.

Se apropia data la care, conform înţelegerii cu Bal-ha, trebuia să mă aflu într-un anumit loc în Atlantic, pentru a-i comunica rezultatul. Cu mari sacrificii băneşti am reuşit să fiu punctual. Bal-ha nu m-a-ntrebat nimic. A ghicit după faţa mea tristă că demersul meu fusese respins. „Nu-i nimic — a zis —, păcat de speranţe! Adio, prietene!" Şi a plecat.

De atunci, de cîte ori citesc în ziare că un nou lot de balene s-a aruncat pur şi simplu pe o plajă oarecare, sinucigîndu-se în masă, mă gîndesc la Bal-ha. Ce s-o fi petrecut în mintea lor de au ales soluţia asta disperată? Probabil că n-o să aflu niciodată... Ca un omagiu inutil adus acestor fiinţe raţionale, în timpul liber am redactat o gramatică a limbii lor. E foarte interesant că articolul nu există, iar subiectul este, de obicei, subînţeles. Dar pe cine l-ar putea interesa o asemenea lucrare?

DORU TRETA

Născut în Timișoara la 26 februarie 1949. Școala o învață în orașul natal, la Liceul nr. 2, apoi dă admiterea la Facultatea de matematică-mecanică a Universității din Timișoara. Frecventează încă de pe timpul liceului cenaclurile literare (Cenaclul pentru tineret al Uniunii scriitorilor, cenaclurile „Pavel Dan" și „Excelsior"). Participă la ședința constitutivă a Cenaclului „H. G. Wells". În al doilea an de activitate este ales președintele acestuia.

Cine știe?

Cîndva, de mult, cine știe cînd, cineva, cine știe cine, a dat ceva, cine știe ce, spre rezolvare unui computer.

★

Conform celebrei formule a lui Torelli:
infim + infim + ... + infim = multiinfim *
superrobotul V1001 a fost programat în direcția descoperirii și lichidării risipelor energetice ale Pămîntului. La un moment dat, V 1001 a înregistrat la o biată rețea electrică o pierdere infimă, a cărei cauză n-o putea găsi. Puși în fața neputinței robotului, oamenii au fost nevoiți să intervină. Firele electrice duceau la o veche construcție, un fel de „peșteră" artificială din sticlă și beton.

În interior, o mașină ciudată funcționa monoton și liniștit, fără a face sau a produce ceva evident. Se pare că era vorba de un arhaic calculator electronic de o vechime cuprinsă între cîteva mii și cine știe cîți alți ani. Partea ciudată este că acest calculator funcționa încă. Probabil că demult cineva dăduse computerului o problemă, iar acesta continua s-o rezolve și acum. Evident, o problemă rezolvată sau mai bine spus nerezolvată timp de milenii nu putea fi decît una foarte dificilă. Era de altfel singurul lucru ce părea sigur.

Nu mă îndoiesc că cei ce au propus rezolvarea PROBLEMEI știau de dificultatea ei și bănuiau durata necesară aflării REZULTATULUI. Atunci de ce...? Răspunsul se impunea: era sau este o problemă vitală. Dar vitală pentru cine? **Pentru ei sau pentru noi?** Dacă prima ipoteză este cea adevărată, atunci pare justificată dorința lor de a afla RĂSPUNSUL, dar cum acesta ceruse un timp neașteptat de mare, evenimentele pentru care fusese necesar au trecut de mult. Și astfel răspunsul computerului și-a pierdut importanța, neinteresînd decît poate un istoric.

Dacă însă REZULTATUL era vital **pentru noi,** apăreau aspecte mult mai complicate. În sprijinul acestei ultime ipoteze venea faptul că toată mașinăria fusese

* Se pare că acest multiinfim poate atinge valori extrem de mari, drept care nimeni nu a îndrăznit să-l calculeze.

prevăzută cu întărituri pe la colțuri. Dar se putea foarte bine ca ele să fi fost instalate ulterior, cînd strămoșii noștri și-au dat seama că RĂSPUNSUL cere timp.

La un moment dat, se părea că misterul a fost rezolvat. Dintr-o bobină a ieșit ceva cu șase picioare și cu patru aripi, ce mergea și zbura cu ele. S-a crezut că scopul întregii instalații era de a produce obiectul sau făptura de mai sus. Dar asemănarea frapantă cu o muscă ce ar fi putut scăpa roboților insecticizi a năruit presupunerea.

Cel mai simplu ar fi să desfacem computerul și să inversăm circuitele, și, astfel, peste mulți ani, calculatorul, lucrînd invers, să ajungă la stadiul inițial, la PROBLEMĂ. În modul acesta cei de după noi ar afla despre ce era vorba. Dar oare are să-i mai intereseze acest lucru ? Dacă însă REZULTATUL nu era vital pentru noi, ci pentru urmașii noștri, oare nu le vom face un grav deserviciu ? S-ar pierde astfel ani de muncă prețioasă ; ei, aflînd problema inițială și dîndu-și seama de importanța sa, vor fi obligați s-o încredințeze unui nou computer. Și povestea s-ar putea repeta continuu de-a lungul miilor de generații. De altfel, pentru această inversare, imposibil să fie realizată de un om, este nevoie de un alt calculator, care, practic, îl va distruge pe cel arhaic, dar sociologii ne atrag de multă vreme atenția asupra primejdiei de a pune un computer împotriva altui computer, deoarece ne putem aștepta la o coaliție a lor împotriva oamenilor. Vă dați seama deci ce imensă greșeală ar fi o astfel de soluție în cazul, bineînțeles, în care, într-adevăr, problema ar fi vitală. Repet, acest lucru mi se pare evident, deoarece, în caz contrar, calculatorul putea fi oprit și folosit în alte scopuri.

În confirmarea ipotezei vine o recentă descoperire dintr-o arhivă. Există o familie ce primește subvenții importante, fără a ști însă de ce. S-a ajuns în situația ca membrii acestei familii să considere că li se cuvin acești bani. Cercetînd documente vechi, s-a constatat că unul dintre strămoșii familiei a fost angajat să vegheze asupra bunei funcționări a computerului. Postul l-a moștenit fiul său, iar acesta, la rîndu-i, l-a cedat moștenitorilor. Cu timpul însă, mai ales că, probabil, calculatorul n-a necesitat nici o intervenție, cunoștințele despre el ale îngrijitorilor săi s-au diminuat continuu, ajungînd să se piardă cu desăvîrșire. S-a propus sistarea subvenției, dar membrii familiei au arătat că acest lucru ar fi fost o nedreptate, misiunea lor constînd în remedierea eventualelor defecțiuni care, din fericire, nu se produseseră pînă atunci. Doar în cazul în care ei s-ar fi dovedit că nu sînt în stare de a repara vreo stricăciune s-ar fi putut susține că nu și-au făcut datoria și, în consecință, retragerea subvenției ar fi fost justificată.

Unii au propus oprirea acestor cercetări ce par a nu duce nicăieri. Unor astfel de propuneri li s-au opus toți cei ce lucrau în acest domeniu și s-au văzut loviți în interesele lor. De altfel, întreaga cercetare ar fi putut fi făcută de un supercomputer.

E posibil ca această problemă ce se lățește, se ramifică și crește să necesite un timp infinit de mare dacă computerul a ajuns la o fază de gîndire foarte înaltă, după cum presupun unii

axiologi. Și atunci? Peste mii de ani se vor descoperi, poate, două calculatoare ce lucrează aparent fără obiect și deci s-ar repeta situația prezentă. S-ar ivi un al treilea computer mai perfecționat decît primele și al cărui obiect de cercetare să fie obiectul obiectului celorlalte două. Și astfel, fără să vreau, îmi imaginez Pămîntul acoperit de calculatoare electronice tot mai perfecționate, ce lucrează de zor, deși, paradoxal, obiectul lor de cercetare s-a pierdut demult. Mă întreb dacă nu cumva computerul găsit este una dintre verigile acestui lanț vicios.

De altfel, aflarea acestui REZULTAT nu constituie o necesitate pentru noi, deoarece o necesitate ce nu este cunoscută nu poate fi necesară...

Se mai poate presupune că PROBLEMA a fost pusă inițial greșit și deci computerul lucrează fără sens. Nu-i exclus ca PROBLEMA să fie rezolvabilă, dar să necesite un șir infinit de demonstrații sau ca noi să nu fim în stare să-i descifrăm sensul, RĂSPUNSUL adresîndu-se unor ființe cu nivel intelectual superior. Nu poate fi, de asemenea, exclusă o stricăciune a computerului, în care caz el lucra în gol.

Există și alte aspecte ale problemei, dar încep să mă întreb dacă acel calculator arhaic, ce funcționează de ani și ani netulburat, nu caută să rezolve aceeași problemă ca și mine.

Undeva pe Pămînt, uitat de toți, funcționează un vechi computer.

TRAIAN CIUGUIANU

Născut la Curtea de Argeș în august 1948. A urmat liceul teoretic din localitate, apoi a intrat la Facultatea de chimie industrială din Timișoara unde, actualmente, este în anul IV. Face parte dintre membrii întemeietori ai cenaclului „H. G. Wells". A impresionat, chiar dacă a citit puțin din creația proprie, prin acuratețe și conciziune.

Omul de gheață

Planeta părea pustie.

Omul stătea culcat pe spate. Privea fix imensul gol cosmic ce se căsca deasupra lui.

Încet, încet, sîngele îi umplea costumul.

Știa că va muri.

Se întrebase de cîteva ori dacă făcuse totul ca să se salveze, să se întoarcă la navă.

Dar ce putea să facă? Mușchii nu-l ascultau și parcă nici o mișcare nu i-ar fi fost îngăduită. Gîndurile lui deveniseră cu totul imateriale și se pierdeau undeva pe planetă. Încercase să ia legătura telepatic cu creierul central al navei, îi comandase chiar micului vehicul pe pernă de cîmp să-l ia de acolo, dar toate aparatele tăcuseră.

Poate nu mai voiau să răspundă?

Poate o forță străină le controla acum și le reducea la tăcere.

Sau poate gîndurile lui, din cauza insuficienței forței de concentrare a creierului, nu mai ajungeau la navă.

Omul simțea că moare. Simțea că moare pentru ultima dată.

Mai murise el de cîteva ori, dar fusese de fiecare dată găsit și resintetizat.

Înțelegea că e un om bătrîn, cu codul perimat, ca un robot de tip vechi.

Azi oamenii deveniseră mult mai complecși.

Poate nici nu mai avea rost să-l resintetizeze. Și chiar dacă va mai fi resintetizat, va mai fi tot el?

De cele mai multe ori oamenilor, cînd mureau accidental, li se înlocuia o parte din conținutul memoriei cu date noi, mult mai utile, uneori chiar cu o disciplină nouă.

Așa ajunsese el să cunoască „Dinamica statistică a fenomenelor plasmatice".

Așa credea el că rămăsese fără copilărie. Acum își închipuia că fusese copil foarte, foarte demult și poate puțin timp.

I se spusese că la resintetizare i s-au scos o serie de date inutile.

Nu-și mai aducea aminte, dar își închipuia că înainte îi plăcea să stea ca și acum, culcat pe spate, gîndindu-se la timpul în care era copil. Își spunea că trebuie să fi fost un copil tare deștept și că-i plăcuseră de pe atunci stelele. Îi părea rău că nu mai știa cum fusese copil.

Voia să-i sară din adîncul memoriei un amănunt de mult uitat din copilărie, să trăiască alături de băiatul în salopetă aurie aventura aceea, să rîdă de ridicolul situației în care se aflase cîndva și să uite iar totul.

Dar amănuntul acela, oricît s-a concentrat, nu a apărut. Atunci l-a cuprins un fel de furie și i-a venit să strige. Ar fi vrut să spargă imensa tăcere din jurul său, să se ridice în picioare și să alerge, trupul însă a rămas nemișcat și, poate, doar gîndurile s-au ridicat deodată speriate și s-au îndepărtat ca niște păsări alungate de un zgomot neobișnuit.

Omul își reveni și vru să uite, să uite cît mai multe lucruri.

Poate nici nu era om?

Poate era robot?

Știa că oamenilor le place să vorbească, să vorbească în cuvinte.

Știa să vorbească în cuvinte, dar le ocolise.

Îi plăcea limbajul matematic, îi plăcea să se exprime exact și corect, îi plăceau cifrele. Fiecare cifră era o culoare, o senzație, un sunet.

Cuvintele erau un amalgam de sunete greu de pronunțat și goale de sens. Poate chiar ura cuvintele.

Oamenii credeau prea mult în cuvinte — se hrăneau, se îmbătau, se iubeau și se urau cu cuvinte.

Totuși nu era robot. Roboții nu cunosc frica.

Dar lui nu-i era frică? Nici nu regreta că moare.

I se părea că cineva cotrobăie în el. Că vrea să-l cunoască, să-l descifreze, să-l înțeleagă. Atunci însemna că era într-un complex de resintetizare pe Pămînt?... sau poate undeva pe planeta asta, pe o masă de laborator în mîinile acelor ființe pe care nu le vedea, dar parcă le simțea, care voiau să-l descifreze.

Dar el vedea stelele. Erau aceleași pe care le văzuse la coborîrea din navă. Atunci însemna că era cu adevărat pe stînca asta, înconjurat doar de tăcere și murea privind stelele.

Și murea pentru ultima oară, murea cu sentimentul că s-a eliberat de el și de planeta asta pustie.

MARCEL LUCA

Secretar al Cenaclului de literatură științifico-fantastică „H. G. Wells" de pe lîngă Casa de cultură a studenților din Timișoara, Marcel Luca s-a născut în 1946 în comuna Ianova, județul Timiș. Debutează (în nr. 382 al colecției) cu două povestiri.

Actualmente lucrează ca operator chimist la laboratorul județean de agrochimie și pedologie.

Și dacă undeva în univers cresc cactuși?

1. Amîndoi, ajunși la mijlocul podului MICHELANGELLO se opriră fără voie, primind cîteva minute tăcuți, parfumul răcoros care pulsa dinspre Parcul Rozelor.

Mai impulsivă, Ioana ieși prima din reverie; prinzîndu-l de mînă și rîzînd, îl smulse de lîngă parapetul de beton, făcîndu-l să alerge împreună cu ea, silindu-l să-și potrivească mereu mersul cu pașii ei mărunți.

Alergară ca într-o transă, pe firul marcajului alb de pe mijlocul autostrăzii; ocoliră în aceeași goană voluptoasă peluza semnului giratoriu, pătrunzînd pe aleea asfaltată care ducea spre cantina Universității. Dinspre cămin, se auzeau, estompate, frînturi de rîsete și acorduri de chitară.

Se opriră în sfîrșit aproape în centrul spațiului verde ce desparte orășelul studențesc de autostrada care curge alături de apele Begăi.

Răsuflau adînc și inima ei bătea repede, iar obrajii și mai ales buzele îi erau fierbinți. Adrian simți asta atunci cînd o sărutase deja de cîteva ori, aproape fără s-o știe, cu o ușurință pe care nu și-o bănuise în clipele în care, la cursuri sau la reuniuni, o privea pe furiș.

— Te iubesc, Ioana, rosti el mai întîi în șoaptă, apoi mai tare, mai febril, printre sărutările la care ea răspundea tăcută și incredibil de supusă.

— Dragul meu... murmură ea în cele din urmă, atîta doar, căci un nou sărut îi pecetlui buzele.

— Nu-mi spune nimic, Ioana! Lasă-mă să te privesc... Ești frumoasă... ești atît de frumoasă!

Păstrîndu-și palmele pe umerii rotunzi și cuminți, Adrian se dezlipi de ea, dîndu-se cu un pas înapoi. În momentul în care simți un obstacol în spate, îl scutură un fior scurt, dar intens.

Sări într-o parte, izbucnind în rîs. Se sprijinise de un cactus destul de curios, plantat la marginea aleii.

— Ai mai văzut cactusul ăsta?

— Nu, răspunse Ioana, privind cu curiozitate cilindrul țepos, înalt cît un stat de om, printre ale cărui ace lungi, vibrau în aer căușele mici și aproape transparente ale unor flori ciudate, dispuse într-o simetrie desăvîrșită.

— Probabil a fost plantat astăzi. Oricum, e o specie foarte rară; nici nu-mi amintesc să fi văzut vreodată ceva similar.

Ioana întinse mîinile pentru a mîngîia una din florile acelea

străvezii, dar un șoc scurt o făcu să se tragă speriată spre pieptul păiatului. O clipă își simțise degetele arzînd și un val de căldură îi străbătu trupul, moleșind-o ca preludiul unui leșin.

Își reveni și, lăsîndu-se tăcută pe brațul lui Adrian, porniră spre cămin!

2. A doua zi, în drum spre Institut, trecînd cu pași grăbiți pe lîngă cactusul din ajun, Ioana îl găsi mai puțin misterios, aproape banal, cu toate că buricele degetelor îi erau încă înroșite și străbătute de o mîncărime măruntă, ca după urzicătură.

Spre seară, ieșind de la bibliotecă, îl găsi pe Adrian așteptînd-o nerăbdător. Hoinăriră puțin prin oraș, apoi porniră „spre casă".

Văzură de departe cum, în jurul locului pe care era plantat cactusul, un grup numeros de fete și de băieți se înghesuiau — minune! — fără să vorbească și să gesticuleze.

Se apropiară.

Dinspre trunchiul țepos al plantei își auziră vocile, voalate ușor, ca într-o înregistrare pe o bandă magnetică:

„Nu-mi spune nimic, Ioana! Lasă-mă să te privesc... Ești frumoasă... Ești atît de frumoasă!"

....

„Ai mai văzut cactusul ăsta?"

„Nu..."

„Probabil a fost plantat astăzi. Oricum, e o specie foarte rară..."

Adrian era uluit. Ținînd strîns mîna Ioanei, aproape fără să simtă umerii celor care se înghesuiau, hotărîți parcă să învețe pe dinafară replicile lor rostite cu o seară înainte, căuta o justificare rațională fenomenului care se dovedea a fi cel puțin ciudat.

După aproximativ treizeci de „emisii" se așternu tăcerea. Tinerii izbucniră gălăgioși, comentînd cu aprindere ceea ce unul numea „pastilă radiofonică sentimentală". Cîțiva socoteau că în interiorul cactusului era instalat vreun difuzor controlat de cine știe ce farsor de la „Electro".

Cu toate că o mai pățiseră, unii încercară din nou să atingă planta, dar renunțară repede, îndepărtați de șocuri uneori violente, față de care izolarea improvizată a mîinilor cu o batistă sau un material mai gros se dovedea ineficientă.

Se lăsase noaptea cînd ultimii curioși se îndepărtară.

3. În următoarea zi, dimineața, cactusul a dispărut. Încercările cîtorva curioși, și mai ales ale lui Adrian, de a găsi o dovadă revelatoare, care să explice existența atît de scurtă și de ciudată a bizarei cactacee se dovediră zadarnice.

Amprenta circulară, cu un diametru de cîteva palme și o înălțime de un deget, în care stătuse timp de două zile se dovedea a fi o urmă care ducea poate pe un drum vertical inaccesibil...

Imposibila revedere

I

Pentru Tom, misiunea aceasta era îndeajuns de plicticoasă ca s-o considere o povară. Ghinionul lui era că pilota singura cosnavetă de cursă lungă, una dintre acele nave de interceptare a cărei mare mobilitate îi rezerva întotdeauna un rol important în activitatea unei expediții complexe, dar fără inițiative de anvergură.

„Aura" se detașase de marele convoi ca să intersecteze curioasa zonă a „Papucului Adelei" (despre care exista consensul general că nu reprezintă altceva decît un

gol imens și inexplicabil în marginea densei galaxii Danaceneiene), urmînd să ajungă pe Pămînt la două luni după celelalte nave ale convoiului ce studiase acea galaxie.

E lesne de înțeles mirarea lui Tom cînd, la vreo trei săptămîni de la pătrunderea în zonă, constată că ordinatorul central reducea viteza „Aurei", fixînd-o în cele din urmă la vreo 80 000 de kilometri pe secundă.

Undeva, în centrul zonei, locatoarele detectară, cu un mare coeficient de nesiguranță, activitatea foarte slabă a unui astru ale cărui dimensiuni erau, totuși, în mod paradoxal uriașe.

Tom, care, în pofida unor vechi state de serviciu, nu făcuse nici o descoperire mai însemnată, fu copleșit de emoția pe care-o încearcă oricare explorator atunci cînd trebuie să-și boteze descoperirea. După îndelungi deliberări cu sine însuși, dădu singuraticii și misterioasei stele numele de „Adela".

Timp de unsprezece zile, Tom a stat închis în centrul de calcul al navei. Motoarele de frînare funcționau continuu. Efuzoarele mobile de corecție își aruncau cu regularitate jeturile în spațiu.

Automatele care înregistrau elementele optice au fost la un moment dat blocate de ordinatorul central, care desena pe ecranele de serviciu liniile de forță ale unui enorm astru invizibil. Cu greu și-a dat seama Tom că în zona „Adelei" materia nu putea fi percepută vizual.

În a douăsprezecea zi, astronava se găsea la perigeu față de stea. Contoarele nu înregistrau nici un fel de radiație. Tom, care adormise, obosit de sclipirile voalate și cu frecvențe monotone ale aparaturii de control, a fost trezit de semnalele surde ale ordinatorului central, ce pusese din nou în funcțiune receptoarele video ale navei. Teleobiectivul fixat spre astrul invizibil acoperea ecranul nr. 6 cu imaginea unei imense pete sidefii, aproape transparente. Pe ecranul 5, care prindea un unghi diferit, stăruia curbura uriașă a „Adelei", peste limita căreia se răzvrăteau protuberanțe abia vizibile.

Tom era năucit de revelație. Nimerise în apropierea stelei într-un moment în care aceasta își intensifica activitatea și devenea parțial vizibilă. Revenindu-și, începu febril să coordoneze funcționarea automatelor.

La intervale scurte, ordinatorul făcea cunoscută situația zonei de influență a cîmpurilor create de astru, a cărui vînzolire înregistra pe graficele de pe ecrane curbe tot mai ascendente.

Forța de atracție, inițial neînsemnată — infimă față de volumul „Adelei" —, creștea și ea în mod simțitor.

În baza elementelor primite, pilotul-automat ceru permisiunea de a pune în funcțiune motoarele principale pentru accelerarea „Aurei" după 25 de minute cîte erau necesare pentru trecerea pe orbita transgalactică.

Tom ezită. Abia după patruzeci de minute, cînd constată că limbile vagi ale protuberanțelor devin tot mai imense și mai dezordonate, decise cuplarea motoarelor de corecție. Dar, tocmai în momentul în care „Aura" se plasa pe o orbită de tranziție, o trombă gigantică se desprinse de stea și, parcurgînd cu o viteză fantastică spațiul pînă la navă, o învălui timp de cîteva fracțiuni de secundă.

Cele două minute și mai bine ce au fost necesare pentru interceptarea astronavei au fost pentru Tom clipe de o intensitate infernală, fiind convins că nu poate însemna decît sfîrșitul ; spre surprinderea lui însă, interferența cu tromba radiantă n-a avut nici un efect perceptibil.

„Aura" intră curînd pe orbita transgalactică, unde oglinda parabolică, transformîndu-se într-un soare miniatural, acceleră viteza pînă la pragul luminic.

II

Cu mult înainte de pătrunderea în sistemul planetar al Soarelui, „Aura" începu operația de frînare. Simultan, Tom învălui întreaga astronavă în cîmpul creat de „reversonit", după excitarea acestuia cu un sistem de fascicole-laser.

Declanșarea inversorului temporal reprezenta cel mai dificil examen pentru astronauții de cursă lungă. Au fost suficiente cazuri în care expediții cosmice s-au înapoiat pe Pămînt cu mult înaintea plecării lor sau au dispărut pur și simplu în trecut *.

După realizarea anulării paradoxului temporal, Tom luă legătura cu prima stație spațială automată pe care o reperă la vreo 58 de milioane de kilometri de Pluton. Aceasta, avînd misiunea raționalizării traiectoriilor navelor care pătrund în sistemul solar, îi comunică elementele necesare pentru interceptarea „Aurei" de către stațiile speciale de ghidaj spațial.

Cu promptitudine, Pămîntul răspunse primului apel, Tom avînd bucuria să vadă pe ecran fața Ei, copleșită de fericire. Mary îi ura „bun venit".

Centrul de coordonare de pe cosmodromul „Armstrong" îi comunică faptul că nu recepționează nici o imagine, cerîndu-i să verifice emisia video — verificare ce nu dădu nici un rezultat.

Timp de două zile, pînă la intersectarea orbitei planetei Marte, convorbirile au avut un caracter banal, de rutină, cînd un dispecer de pe Phobos interveni cerîndu-i lui Tom poziția precizînd că se îndoiește de precizia calculelor întrucît nici un complex optic nu localiza astronava.

Bănuind o eroare a ghidajului spațial „transolar", Pămîntul trecu la supravegherea traiectoriei „Aurei" cu ajutorul radiotelescoapelor de pe sateliții săi artificiali.

Tom, aflat la cîteva milioane de kilometri de Pămînt, opri motorul fotonic, cuplînd pentru ultima oară rachetele clasice de frînare. Cu opt ore înainte de aterizare, Tom fu chestionat de o comisie desemnată de Consiliul expedițiilor galactice în legătură cu parcurgerea zonei „Papucului Adelei".

Bătrînul Xit Selmar, o personalitate proeminentă în consiliu, sfîrși prin a-i cere în mod solemn să nu intercepteze nici un program al rețelei mondiale stereovideo. Contrariat, ceru lămuriri. Selmar îi răspunse că Pămîntul stabilise existența unei situații neobișnuite, pe care o va cunoaște numai după terminarea misiunii.

Tom își regăsi sîngele rece și nu mai stărui. Se gîndi că, probabil, în timpul evoluției „Aurei" în apropierea stelei, se defectaseră sistemele de dirijare automată, iar cei de jos nu vor să-l alarmeze. Se instală concentrat în fotoliul punctului de comandă, pregătind nava pentru aterizare.

---

* Conform regulamentului sever stabilit de Consiliul expedițiilor galactice, inversoarele temporale cu care erau echipate astronavele fotonice de cursă lungă funcționau o singură dată. Anulîndu-se paradoxul temporal, prin stabilirea diferenței dintre timpul scurs efectiv pe Pămînt și cel scurs la bordul navei, se obține data obligatorie a sosirii.

Incercările de a nu folosi inversorul au fost rare, deoarece potrivit Regulamentului, delincvenții temporali au fost expediați din viitor contemporanilor lor. Cei cîțiva recidiviști au fost trimiși în preistorie.

III

Fixîndu-se temeinic pe platforma metalică a rampei, „Aura" fu inundată de liniște pentru prima oară după trei ani de peregrinări. Tom se sculă greoi și se îndreptă spre lift, care-l urcă pînă în compartimentul de evacuare. Acționînd claviatura discului-Coandă în care urcase, se gîndi că toate ansamblele navei funcționaseră perfect — motivul interdicției bătrînului Xit fiind probabil cu totul altul.

Trapa se deschise, discul plană ușor, ieșind din corpul navei.

De jur împrejur, la o distanță apreciabilă, se afla o mulțime imensă de oameni. Tom își conduse aparatul spre turnul de control, lîngă care ateriză. Coborî. Între el și mulțime se afla Mary. Se avîntă spre ea, dar micșoră pașii, constatînd tăcerea deplină ce-l învăluia.

Mary plîngea încet, sprijinindu-se cu o mînă de ecranul unui aparat îngust de stereoviziune, cuplat cu un teleobiectiv direcționat spre axa „Aurei". Începu din nou să alerge, fixîndu-și încordat privirea pe fața udă de lacrimi a Mary-ei. Ajunse la ea, o cuprinse în brațe și, mîngîindu-i părul lung, îi sărută obrajii palizi, fruntea și ochii. Sufocat de emoție, reuși în cele din urmă s-o întrebe pentru ce plînge, de vreme ce el, Tom, s-a reîntors.

Mary, căutîndu-i cu palma — ca o oarbă — fața, i-o îndreptă spre aparatul de stereoviziune. Pe ecran, nu exista decît imaginea rampei și a antenelor de ghidaj ; „Aura" nu se vedea.

— Oh, Mary... bîigui el... Ce-i asta ? !...

— Și astronava... și tu, Tom... pentru noi, sînteți... invizibili !

LUCIAN IONICA

Are 19 ani și a terminat anul acesta liceul. A condus revista școlară „Zgomotul". Debutează în literatura științifico-fantastică în numărul 346 al Colecției cu povestirea „Teledragoste". Este membru al cenaclului „H. G. Wells" și al cineclubului „C.F.R. Timișoara".

„Doresc să fac o literatură pe care aș numi-o «umano-fantastică», o literatură în care ideea științifică, mașinăriile, invențiile ca scop principal să dispară. Sufletul ei să fie omul viitorului cu necazurile și aspirațiile sale, să încercăm să-l cunoaștem cu un ceas mai devreme".

L. I.

Focul

Se opri în fața ușii, respiră o dată adînc, se uită în jur și intră. Cercetă camera cu teama unei surprize neplăcute, dar nu găsi nimic suspect. Închise încet ușa, ca să nu facă zgomot, și lăsă jos sacoșa grea, care-i istovise mîna. Bărbatul, de vreo 35—38 de ani, îmbrăcat cu niște pantaloni scurți și cu un maiou roșu, cu dungi portocalii, făcu cîțiva pași spre centrul camerei și se lăsă în genunchi, privind extaziat, cu un zîmbet nefiresc, o sobiță cu trei picioare și cu burlan argintiu.

Tîrziu se dezmetici, întinse mîna și trase sacoșa aproape de

ei, apoi scoase cu mișcări încete niște lemne.

Folosindu-se cu neîndemînare de o toporișcă, reuși cu mare efort să spargă lemnele. Își șterse sudoarea de pe față. Satisfăcut de ceea ce a realizat, se lăsă pe spate, rezemîndu-se în coate. Respiră întretăiat, își plimbă privirea prin camera goală, pe pereții atît de albi, și se opri asupra geamurilor mari, prin care pătrundea o lumină artificială, plăcută și reconfortantă.

După ce a așezat în sobiță două lemne spre margini, un ziar între ele, iar deasupra lor cîteva surcele în curmeziș, scoase din buzunar o cutie cu chibrituri. De emoție, urechile i se înroșiseră. Apropie cutia și o scutură, o dată, de două ori, cu timiditate. Zgomotul produs de bețele care se loveau de pereții cutiei îl făcea să zîmbească. Deși mîinile îi tremurau, reuși s-o deschidă; înăuntru se aflau cîteva bețe cu gămălii roșii. Era fericit.

„De-ar ști cei de la «paza»... dar ei nu știu nimic... ce frumoase chibrituri! **Oameni frumoși deschid ochii albaștri spre cer ca să vadă păsări mari cu aripile întinse.** Sînt niște proști. «Dacă te mai prindem o dată»... — imită el pe cineva —, așa mi-au spus de fiecare dată cînd m-au prins. De n-ar mai exista «Paza» și nici «Comitetul pentru Propuneri», cu lunganul ăla... Sînt îngrozitori! Voi face focul și nimeni nu va ști nimic. Nimeni nu va afla. Apoi mă vor ruga să le spun cum am făcut. **Păsările planează în cercuri largi, tremurătoare...** Nu le voi spune! Mă vor ruga să le dau voie să-l privească. Nu le voi da... Cînd te gîndești că acum o mie de ani mai exista foc! **Păsările fac un zgomot ciudat, ciudat cu ciocurile lor negre de funingine...** Ce păcat că azi nu mai există. După cîte am dedus, «vechilor» focul le-a ajutat foarte mult. Cred că a fost un motor central în evoluția omenirii. Ce le-a venit, așa deodată, să interzică focul? Îmi închipui că fiecare om avea focul lui, îl purta cu el, pe umăr poate... Ce idee! Nu le-a ajuns că l-au interzis, dar au și distrus toate documentele care arătau modul de iscare a focului sau care cuprindeau referiri cît de vagi despre foc! Ici și colo a mai scăpat cîte un amănunt: **Ghearele lustruite cu cremă verde proaspătă lucesc frumos în soare.** Deși nu sînt de prea mare folos aceste informații. Eu caut să realizez din nou focul, pentru binele universului... Au fost inconștienți... dar parcă acum sînt altfel? Să-mi zică ei mie că n-avem ce face cu focul, că nimeni nu știe ce-i aia și cine știe ce se poate întîmpla! Bazaconii! Dacă «vechilor» le-a fost prieten, de ce nu ne-ar fi și nouă? Atîta dez... **Puii păsărilor negre zboară în triunghiuri echilaterale, dar oamenii cu ochii albaștri nu-i pot vedea.** Noroc că se mai găsește un om ca mine, care să facă ordine. Eu, da. Eu voi reda focul oamenilor»" Și, zicînd aceasta, „Păsărarul" luă un băț de chibrit cu degetele tremurînde și-l apropie de cutie; apăsă și trase repede spre el, dar bățul se rupse. Luă un alt chibrit, dar și acesta se rupse. Mai luă unul, și încă unul, dar și acestea se rupseră. Mai rămăsese un singur băț. Speranța era în acel chibrit. Ținîndu-și răsuflarea, îl plimbă ușor pe suprafața neagră a cutiei. Apăsă. Un zgomot și se rupse, iar gămălia se fărîmiță. „Măcar o scînteie, o scînteie numai, doar o scînteie — izbucni „Păsărarul" —, o scînteie am vrut și eu, doar o scînteie, nu mai mult. De ce nu pot avea o mică scînteie? **Mare pasăre neagră, la care se uită oamenii cu ochii albaștri, ajută-mă!**

*

— S-a dus dracului toată experienţa, şi înjură una bună în gînd; acest om al mileniului deplasării instantanee, directorul unicului spital de nervi de prin partea aceasta a Universului, numit „şefu" de către subalterni, „bătrînul" de către studenţi şi „bebeluşu-luţu" în cea mai strictă intimitate, constată cu o neţărmurită durere că pipa, alimentată cu cel mai înmiresmat tutun artificial, i se stinsese.

Eşecul îi alungă încordarea şi emoţia. Acum zîmbea relaxat şi cu înţelegere, privind în semiîntunericul din laborator siluetele invitaţilor, care urmăreau cu atenţie desfăşurarea accesului de furie al „Păsărarului". „Pentru ei este o distracţie, se uită ca la un spectacol, dar pentru noi este munca asiduă de fiecare zi". Se gîndi plictisit la mustrarea pe care o va primi pentru nereuşita experienţei şi-şi imagină cîteva cauze obiective care îl vor salva. Ah ! Mai era şi medicul unu ! Se surprinse observîndu-l şi-l cuprinse din nou teama. Retrăi, pentru a cîta oară ?, „greşeala" de acum cîteva luni. Erau tot aici, el şi medicul unu, la o banală şedinţă de tratament a „Păsărarului". Se afla în faţa ecranului. Beculeţul verde începuse să clipească. Medicul unu stătea în dreapta şi-şi aprindea o ţigară de foi. Deci se aprinsese lumina verde : trebuia să mute maneta în sus. Dar greşise. De fapt, a fost doar o neatenţie. Trăsese maneta în jos şi nu observase imediat. Chiar în aceeaşi zi, cîteva ore mai tîrziu, boala „Păsărarului" s-a înrăutăţit brusc. Cînd ajunsese în rezerva bolnavului, medicul unu era deja acolo. Surprinsese pe faţa lui un surîs răutăcios şi ameninţător. Deci văzuse ! O simplă sesizare „mai sus" despre nepriceperea lui, şi i-ar fi putut uşor lua locul. Dar de atunci medicul unu nu făcuse nici o mişcare. De ce ? Ştie sau nu ştie ? Ce urmăreşte ? Să mă dau singur de gol ? Dar nu-i va merge ! Război al nervilor vrea, război să fie !

Continuarea „spectacolului" era în defavoarea sa. Trimise un student în practică să-l calmeze pe bolnav.

„Ce răi au fost «vechii» să distrugă toate descrierile despre foc. Nu voi da înapoi. Atunci am frecat o zi întreagă două lemne ; n-am reuşit. Poate lemnele astea, pe care le-am făcut în laborator, nu sînt la fel cu cele de demult. Din toate substanţele roşii de pe planeta aceasta am făcut gămălii pentru chibrite, dar nimic... Ieri am mai descoperit încă patru, dar degeaba..."

Uşa se deschise, nebunul îşi întoarse capul.

— Ce faci aici ?

— Mă destind puţin, răspunse „Păsărarul" şi se retrase. E plăcut — continuă el zîmbind.

— Şi asta ce este ?

— Asta ?

— Da.

— Cum, nu-ţi dai seama ?

— Nu.

— E foarte simplu. Chiar nu-ţi dai seama sau vrei să rîzi de mine ?

— Nu-mi dau seama şi spune-mi repede ce este, pînă nu-mi pierd răbdarea.

— Am să-ţi spun, şi porni în patru labe spre sobiţă. Am să-ţi explic... Aceasta este o sculptură. Îţi place ?

— Mm... şi ce reprezintă ?

— Cunoaşterea, dorinţa de a cunoaşte.

— Partea aceea cilindrică, care se termină cu un trapez, ce este ?

— Asta ?

— Da.

— Păi...

— Bine, bine. Dacă te mai prind o dată, o încurci — zise plictisit studentul. Pînă una alta, iau astea ca să le vadă și „bătrînul".

★

Marele ecran se stinse încet. „Șefu" începu să rîdă.

— „Cunoașterea, dorința de a cunoaște" !

Ceilalți zîmbeau politicos. Unul dintre ei — avea ochii mici — deveni dintr-o dată grav și spuse :

— Eu cred că un singur rezervor de energie anihilantă nu este suficient. Mai trebuie cel puțin două.

— De ce ? întrebă cineva.

— Poate nebunul acesta va obține totuși focul. Nu știm decît lucruri foarte vagi despre el. „Vechilor" le-a fost folositor, dar nouă ? De atunci au trecut aproape o mie de ani ! ? Cei care l-au interzis au știut ce fac !

— Nu cred să se întîmple nimic deosebit, a răspuns „bătrînul", dar e bine să luăm o măsură de prevedere în plus.

Venusianul, care nu scosese nici un cuvînt de la începutul experienței, vorbi deodată, cu glasul acela plăcut al venusienilor, care-i făcuse renumiți cîntăreți :

— Eu nu doresc ca aceste experiențe să continue ! Sînt primejdioase. Dacă la dumneavoastră, pe Pămînt, focul va fi fost folositor, la noi ar putea avea urmări catastrofale. Dacă la propunerea Comitetului intergalactic am accepta (ei, venusienii) ca planeta noastră să fie transformată într-un spital, nu vom accepta însă ca ea să fie distrusă de un nebun. Bineînțeles că și noi dorim să se realizeze focul. Dar care-i vina noastră că acest nebun, după ce a adunat toate informațiile care mai rămăseseră, le-a distrus la rugămintea „păsării negre la care se uită oamenii frumoși cu ochii albaștri" ? După aceasta, cum știți, a fost internat pe Venus.

După ce a spus toate astea pe nerăsuflate, venusianul s-a așezat, așteptînd reacția celorlalți.

Directorul spitalului, care continuă să zîmbească, făcu discret cu ochiul și clipi șiret.

Un tînăr cu mustață în furculiță își drese glasul și începu, fără să se scoale din fotoliu :

— Ca reprezentant al „Muzeului civilizațiilor", trebuie să reliefez deosebita, inestimabila și formidabila valoare istorică pe care ar avea-o „focul" dacă ar putea fi preparat. Focul a fost, probabil, un element de bază în dezvoltarea mai multor lumi. De cînd așteaptă „Muzeul civilizațiilor" acest exponat ! Îmi și imaginez o bucată de foc așezată într-o cutie din material transparent, incasabil, închisă ermetic, ferită de acțiunea vremii. Cît despre posibila catastrofă, vă rog să-mi dați voie să spun reprezentantului venusienilor că așa ceva nu se poate întîmpla ! Sînt nevoit să-i reamintesc că acea clădire în care se desfășoară experiența este izolată de mediul exterior printr-un cîmp M.C.K. produs de cele mai moderne aparate. Cîmpul M.C.K. a fost verificat în cele mai vitrege condiții și s-a dovedit im-pe-ne-tra-bil !

Toți, afară de venusian, îl aprobară, dînd din cap.

— Îmi imaginez locuințe din foc. Orașe întregi, trotuare, stîlpi și cîte și mai cîte, toate din foc. Trebuie să fie un material bun și ieftin, adăugă un inginer constructor, nimerit din greșeală la această adunare, de fapt venise să-și viziteze un prieten internat aici, pe Venus.

În sală pătrunsese studentul, urmat de un robot care aducea sobița și sacoșa.

Directorul, deși nu fuma decît pipă, deschise un portțigaret și

servi pe toată lumea. Îi făcea plăcere să fie amabil. Își umplu din nou pipa și spuse :

— Să ne apropiem și să cercetăm aceste obiecte ciudate produse de o minte bolnavă.

CORNEL STANCIU

S-a născut în comuna Săvîrșin, județul Arad, în martie 1948. În satul natal urmează cursurile școlii generale, iar în anul 1966 termină liceul teoretic din Ilia, județul Hunedoara, și se înscrie la Facultatea de matematică-mecanică pe care o va termina în acest an. Este membru al cenaclului „H. G. Wells" încă de la înființarea acestuia; cu toate că, în primul an de activitate, declara că vine din pasiunea de cititor, de curînd ne-a făcut plăcuta surpriză de a citi două povestiri.

Întîlnirea

— ANDROMEDA, PEGASUS, TRIANGULUM, AURIGA..., murmura monoton amicul meu Marian, stînd trîntit pe un maldăr de frunze și privind firmamentul negru al unei nopți de vară, presărat cu miliarde de stele scînteind feeric. Privii și eu bolta cerească desfășurată în fața ochilor mei, dar gîndurile îmi fugeau haotic, prea multe imagini mi se învălmășeau în minte sub ultimele impresii culese în această excursie pe care o făceam în Munții Zarandului. Înserarea ne prinsese la poalele unei păduri seculare întinsă pe panta nu prea abruptă a unui pisc montan. După ce noaptea adîncă devenise stăpînă absolută peste împrejurimi, cerul negru fără lună se desfășura cu toată splendoarea sa în fața ochilor noștri. Îl auzii din nou pe Marian :

— ERIDANUS, LEPUS, CRATER, CORBUS...

Mă mulțumii să încerc numai să descopăr, printre stelele care străluceau acolo sus, constelațiile pe care el le enumera pe șoptite, cuprins de farmecul lor hipnotic. În jurul lui nu mai rămăsese nimic decît cerul cu stelele lui.

— A, uite și un satelit ! exclamă el.

Mi-am rotit ochii peste harta înstelată a bolții, dar în imensitatea de luminițe scînteietoare mi-a fost imposibil să-l descopăr.

— Unde ? întrebai.

— Între Acvila și Ofiucus.

M-am chinuit în zadar.

— Nu-l văd nici acum.

— Trebuie să vezi un punct roșiatic, minuscul, care se mișcă abia perceptibil puțin mai la stînga lui Altair. În sfîrșit l-am zărit și eu. Culoarea roșie m-a frapat de la început, nu mai văzusem pînă acum nici un satelit cu o asemenea culoare. Parcă ghicindu-mi gîndurile, Marian mă întrebă continuînd să privească satelitul :

— De ce este roșiatic ?

— Asta mă întreb și eu.

Am continuat să-i urmărim traiectoria liniară printre stele și nu mică ne-a fost uimirea cînd am observat că pe măsură ce se apropia de zenit își accelera mișcarea concomitent cu accentuarea luminozității. Nu știu cît anume l-am urmărit așa, singurul lucru cert este că tot ce a urmat s-a precipitat într-un ritm fantastic. Un moment s-a oprit, apoi cu o viteză uluitoare a căzut ca o piatră de pe boltă și

cu un șuier strident trecu peste noi, oprindu-se în valea largă de la poalele piscului pe care ne aflam noi. Ca la o comandă am sărit amîndoi în picioare și am privit în urma lui. Speriat cum era, Marian abia reuși să îngaime :

— A căzut !

Am privit la el, apoi, fără să spun un cuvînt, m-am repezit spre vale sărind cum puteam peste tufișurile ce-mi apăreau în cale.

— Unde alergi ? îmi strigă Marian din urmă.

— Acolo ! răspunsei, arătînd cu mîna spre vale fără să mă opresc din fugă.

Marian alergă și el după mine; îl auzeam gîfîind și, din cînd în cînd, scoțînd cîte un sunet înfundat la contactul cu vreun tufiș răsărit pe neașteptate în calea lui. Aproape că am ajuns în vale, cînd acolo izbucni o străfulgerare, și un obiect alburiu se desprinse de pămînt, execută în aer o volută, apoi dispăru după creasta dințată a unui pisc din apropiere. M-am oprit din fugă și-l așteptai pe Marian care venea în galop.

Ajuns lîngă mine, exclamă nervos :

— Prea tîrziu !

— ... ! ?

— Și cînd te gîndești că am alergat ca niște nebuni pînă aici, peste toate tufișurile de pe coastă, cum n-am fugit nici cînd eram licean și concuram la două sute metri garduri.

— Hai să mergem, poate găsim ceva ! îi propusei eu, mai mult ca să-l consolez.

— Ce să mai găsim acolo ? ! Poate cenușa plantelor carbonizate de cămașa supraîncălzită a satelitului !

— Te-ai întrebat dacă, într-adevăr, e satelit ?

— Ce-ar putea fi altceva ?

— Cred că ești de acord că un satelit, oricît de artificial ar fi, nu-i o minge cu care să dai de pămînt ca apoi să sară din nou în sus.

— ...? !

— Ai văzut, cred, și tu cum s-a ridicat din nou și a dispărut după creasta muntelui de colo.

— Ai dreptate. Nu m-am gîndit la așa ceva.

— Atunci să mergem !

Restul drumului l-am parcurs în liniște, fără să ne grăbim. În vale ne aștepta însă surpriza. Bine fixată între tufișuri se odihnea o sferă înaltă cam cît o casă cu un etaj și ușor fosforescentă. Ne-am oprit așa, cam la două sute de metri depărtare de ea :

— Și totuși mingea noastră n-a mai săltat în sus.

— Asta întrece orice închipuire. Am văzut-o cu ochii mei cum s-a desprins de sol și a dispărut după creasta muntelui de colo !

— Probabil ai avut o halucinație.

— Dar ai văzut-o și tu dispărînd !

— Cine spune că n-am avut și eu halucinații ? Că a sărit în sus sau că n-a sărit, nu putem spune cu precizie. Tot ce știm este că ea se găsește acolo, iar acum se pune problema dacă ne apropiem sau nu de ea.

— În nici un caz.

— De ce ?

— Ai uitat că această misterioasă sferă, în drumul ei cosmic, a fost bombardată de radiații de intensități fantastice capabile să ucidă un om în cîteva secunde ?

— Trecînd prin atmosferă...

— Totuși mai păstrează urme. Ne-ar trebui acum un contor Geiger-Müller ca să măsurăm radiația.

— Mai susții și acum că nu e satelit ?

Mă întorsei timp de cîteva secunde ca să-l privesc pe Marian, în speranța că acest lucru va da o mai mare greutate vorbelor mele pentru a-l convinge :

— Deocamdată nu mai susțin nimic. Că ar putea fi satelit este ultima ipoteză pe care o voi admite. Sateliții artificiali nu posedă, în general, blindaje termice capabile să-i apere în contactul cu atmosfera. După cîte vezi, acest obiect venit din Cosmos are forma perfect sferică, lucru care...

— Te înșeli, sfera noastră nu mai este sferă, mă întrerupse Marian.

Mă uitai într-acolo, și, într-adevăr, contururile atît de perfecte pînă acum se estompaseră, ba chiar, în unele locuri, își făcuseră loc găuri diforme prin care se putea vedea cerul.

— Asta-i bună ! Ce se întîmplă cu ea ?

— Habar n-am.

Curînd, slaba fosforescență a ciudatului glob se schimbă într-un roșu aprins, și, alături, se rostogoli o altă sferă purpurie, de dimensiuni mai mici. În contact cu atmosfera, substanța celor două obiecte emitea zgomotul caracteristic al unei reacții chimice. Deodată, din fiecare dintre ele izbucni cîte un jet alburiu, aidoma cozii unei comete. Un fel de plante fantasmagorice, roșii, albe și brune erupseră, zvîcniră și se încolăciră în aer și pe pămînt. Apoi treptat, culorile păliră și se stinseră cu totul. Sub ochii noștri nu mai rămăsese nimic din cele două sfere care descinseseră în vecinătatea noastră. Ne-am apropiat pe nesimțite de locul acela, și în timp ce căutam pe sol vreun semn al straniilor apariții, lîngă noi țîșni ceva negru, diform și inimaginabil.

M-am frecat la ochi.

La cîțiva metri depărtare de noi se oprise o ființă pe care n-o puteam compara cu nici o altă existență de pe Terra. Corpul diform se prelungea cu o mulțime de tentacule lungi și foarte mobile care în acest moment se mișcau nervos. După cîteva secunde s-a întors spre noi și i-am văzut ochii, șase ochi sferici care ne străpungeau cu privirile lor hipnotice. Evident, primul gest a fost să încerc s-o iau la goană înapoi, dar nu eram în stare să fac nici un pas, picioarele mi s-au muiat și inima îmi bătea nebunește. Am auzit în acel moment un glas inexpresiv pe care nu-l puteam localiza, dar care, desigur, venea din direcția ciudatei făpturi :

— Nu vă fie teamă !

Am înțeles ce ne spunea, deși nu eram sigur dacă ne vorbea cu adevărat.

— Nu vă fie teamă ! sînt ceea ce voi numiți „astronaut”. Semenii mei, explorînd sistemul planetar, v-au descoperit pe voi și civilizația voastră. V-am studiat în amănunțime. Materia noastră nu rezistă în atmosfera aceasta decît fracțiuni limitate de timp. Toate expedițiile trimise aici s-au volatilizat împreună cu echipajele lor. Un savant a descoperit că materia noastră tratată într-un anumit fel poate rezista mai mult. A fost trimis aici un laborator automat cu cîteva eșantioane gata tratate. Eu trebuia să le găsesc, să le verific și să mă întorc cu ele, dar am depășit timpul de supraviețuire. Va veni o altă navă. Eu nu mai pot duce înapoi cutia de mostre la locul stabilit. Vă rog s-o duceți voi acolo, continuă, agitîndu-și un tentacul în direcția unui pisc din apropiere.

După aceste cuvinte amuți pentru totdeauna. Vîntul, care se pornise să adie ușor, descompuse în cîteva minute trupul nefericitului nostru vizitator. Un timp, nu ne-am putut reveni. Nu ne venea să credem că totul fusese adevărat. Poate nici acum nu am fi convinși dacă n-am fi găsit lîngă noi cutia cu mostre de care pomenise necunoscutul. M-am uitat la Marian și el la mine, apoi am ridicat ciudatul obiect.

DE LA CENACLUL SF DIN TIMISOARA

Timişoara este un oraş în care SF-ul are un mare număr de admiratori consecvenţi, numerele Colecţiei şi cărţile ce aparţin genului epuizîndu-se cu regularitate. Astfel se explică entuziasmul cu care a fost înfiinţat în octombrie 1969, pe lîngă casa de cultură a studenţilor, cenaclul de literatură ştiinţifico-fantastică.

În prima şedinţă s-a hotărît ca întîlnirile să aibă loc lunar, iar cenaclul să poarte numele celebrului scriitor englez de anticipaţie H. G. Wells.

După o jumătate de an de activitate, timp în care ne-am putut cîntări forţele, am hotărît editarea, cu sprijinul material şi spiritual al Casei de cultură a studenţilor, a unei plachete cu cele mai reprezentative povestiri ale noastre. În prezent, volumul este gata în ceea ce ne priveşte, urmînd să fie dat la tipar. Sperăm ca peste cîteva luni să putem dărui exemplare celorlalte cercuri şi cenacluri SF.

Dacă numărul participanţilor la şedinţe a fost la început mai mic, informaţiile privind cenaclul nostru SF (inserate în paginile Colecţiei şi ale ziarelor „Drapelul roşu" şi „Agraria"), afişele şi mobilizarea făcută „în particular" au avut drept consecinţă crearea unui colectiv satisfăcător ca număr, puternic şi entuziast. O consecinţă imediată a fost creşterea numărului şedinţelor, care din cel de-al doilea semestru de activitate au început să aibă loc o dată la două săptămîni.

Atmosfera propice în care ne desfăşurăm activitatea este completată de sprijinul permanent pe care ni l-au acordat cîţiva scriitori consacraţi, printre care doctorul Ovidiu Şurianu, preşedintele de onoare al cenaclului nostru.

Pe de altă parte, directorul Casei de cultură a studenţilor, Valeriu Panasiu, ne-a ajutat în organizarea unor acţiuni de popularizare, în asigurarea unor bune condiţii de activitate, în acţiunile legate de tipărirea plachetei.

Mergînd pe principiul analizei exigente şi deschise, acum, după aproape doi ani de activitate, constatăm cu satisfacţie ameliorarea generală a nivelului de realizare a creaţiilor noastre, urmărindu-se cu atenţie încurajarea manierelor şi stilurilor caracteristice fiecăruia. Astfel, cu toate că avem o concepţie comună asupra scopurilor şi importanţei literaturii SF, participanţi ai cenaclului ca Ion Cartianu, Traian Ciuguianu, Viorel Cergă, Lucian Ionică, Marcel Luca, Ion Săftescu, Cornel Stanciu, Constantin Strungă, Doru Treta nu pot fi confundaţi între ei, fiecare avîndu-şi stilul personal.

Debutul a doi dintre membrii cenaclului „H. G. Wells" în colecţia „Povestiri ştiinţifico-fantastice" a constituit un prilej de satisfacţie, stimulîndu-ne în direcţia ridicării exigenţei literare şi critice.

Mulțumind pentru prilejul ce ni s-a oferit de a face o prezentare a activității noastre, invităm pe toți tinerii iubitori ai literaturii științifico-fantastice din Timișoara sau din împrejurimi, indiferent dacă preocupările lor sînt legate de proză sau de poezie SF, de ilustrație sau de caricatură, de teoretizare sau sînt doar cititori pasionați, să ni se alăture. De asemenea, rugăm pe orice scriitor sau admirator de literatură de anticipație din țară să nu ne ocolească atunci cînd pașii îl poartă la Timișoara. Indicîndu-le faptul că informații despre data ședințelor de lucru pot obține la Casa de cultură a studenților, îi asigurăm că vor fi primiți cu plăcere în mijlocul unui colectiv ale cărui coordonate sînt prietenia, entuziasmul și imaginația.

Președinte :
DORU TRETA

Secretar :
MARCEL LUCA

POVESTIRI ALE AUTORILOR DE ANTICIPAȚIE DIN TIMIȘOARA PUBLICATE ÎN COLECȚIE

Nr. 192	Ovidiu Șurianu — „Vrăjitorul"
259—260	Ovidiu Șurianu — „S-a născut un munte"
277	Dan Arcașu — „Vega" și „Sfinxul din Crucea Sudului"
299	Dan Arcașu — „Marea spirală așteaptă" și „Legendă despre cosmonaut"
301	Mircea Șerbănescu — „Uluitoarea transmigrație"
	Mircea Bandu — „De la Cousteaunia la Euxinia"
302—303	Adrian Oproiu — „Concertul imperial"
335	Mircea Șerbănescu — „M-TRA 17 în acțiune"
346—347	Laurențiu Cerneț — „Aparatul de visat frumos"
	Lucian Ionică — „Teledragoste"
360—361	Ovidiu Șurianu — „Galbar"
366	Mircea Șerbănescu — „O zi ciudată"
376	Mircea Șerbănescu — „Zidul"
382	Marcel Luca — „Pregătiți o porție în plus" și „Discuție cu un venusian"

Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"

2012

prelucrare
&
editor
Costin Teo Graur

i.m. Pompilu

Au scanat, corectat, prelucrat.

Ceea ce nu au fost în stare redacțiile Știință și tehnică sau cei care au dat să continue CPSF, au reușit, cu multă dăruire, muncă și cheltuială, acești entuziaști.

Lor trebuie să le mulțumim pentru că avem acum posibilitatea să (re)citim legendara Colecție.

clandher
flash_gordon
evilgheorghe
krokodyliu
progressivefan3
car_deva
coollo
fractalus
panionios
nld68
un anonim (RK)
Gyuri
hunyade
dl. Dan Lăzărescu
Cilly Willy
fizikant
Doru Filip
connieG

(dacă este omis cineva, vă rog un email și reparăm greșeala!)

ÎN NUMĂRUL VIITOR AL COLECȚIEI VOM OFERI CITITORILOR NOȘTRI POSIBILITATEA DE A CUNOAȘTE CÎȚIVA DINTRE AUTORII REPREZENTATIVI AI SCIENCE FICȚION-ULUI ITALIAN

COLECȚIA „POVESTIRI ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE"

MAI 1971

PREȚUL 1 LEU

41007